

Betänkandet – Tryggad tillgång till kontanter (SOU 2018:42)

Er ref: Fi 2018/02359/B

Vårt diarienummer: R 976-2018

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företrädare för 10 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Sammanfattande synpunkter

Svensk Handel ställer sig positiva till Riksbankskommitténs förslag om att de stora bankerna ska säkerställa rimlig tillgång till kontanttjänster.

Svensk Handel välkomnar också förslaget om att Riksbanken får ett övergripande ansvar för kontanthantering i Sverige, med tillägget att de också tar ett större finansiellt ansvar.

Allmänna synpunkter

Kontantanvändningen minskar snabbt i Sverige. Nya digitala betallösningar upplevs som säkrare, smidigare och mer kostnadseffektiva av såväl konsumenter som betalningsmottagare inom näringslivet och den offentliga sektorn. I den fysiska detaljhandeln görs drygt 80% av alla transaktioner med digitala betallösningar, huvudsakligen kort. För enskilda handlare kan andelen kortbetalningar vara över 95%. Svensk Handels uppfattning är att denna utveckling främst skett av en minskad efterfrågan på kontanter som betalningsmedel från konsumenterna.

Trots denna utveckling används dock kontanter fortfarande som betalningsmedel i hela Sverige. I glesbygden något mer och i tätorterna något mindre. Detaljhandeln tar ett stort ansvar för att möjliggöra för alla grupper av konsumenter att kunna betala med kontanter. Den snabba nedmonteringen av kontantinfrastrukturen har gjort att detaljhandeln har

belastats extra hårt då handeln ofta är den sista instansen som tar emot och hanterar kontanter. Inte minst under utbytet av sedlar och mynt, 2015 - 2017, fick handeln ta merparten av hanteringen och kostnaderna.

Infrastrukturen för kontanthantering är idag sårbar och med ytterligare nedmontering skulle det få stora effekter. Färre möjligheter till dagskassainsättning, färre kontanttransporter och betydligt högre kostnader.

Svensk Handel tycker därför att det är rimligt att ansvaret fördelas på fler parter och att bankerna därmed också får ta ett större ansvar för kontanthanteringen. Genom detta förslag bromsas nedmonteringen av kontantinfrastrukturen och det finns mer tid och möjligheter att få med såväl privatpersoner som företag och organisationer på den digitala transformationen.

Utvecklingen framöver

Svensk Handel vill understryka vikten av att denna reglering inte får hämma en fortsatt utveckling och omställning till ökad digitalisering och innovation som sker i Sverige idag. Konsumenters köpbeteende och positiva syn på nya betalsätt måste få avgöra och till viss mån styra utvecklingen. Många mätningar som görs årligen visar på att allt fler grupper uppskattar och använder sig av digitala betallosningar. Därför behövs en frekvent uppföljning av behovet av kontanttjänster så att vi inte upprätthåller något som inte efterfrågas.

Statens ansvar

Sedan drygt tio år har staten och Riksbanken allt mer lämnat över ansvaret och kostnaderna för kontanter till det privata näringslivet. Efterfrågan på kontanter har minskat under åren samtidigt som kostnaderna har stigit. Svensk Handel anser därför att staten och Riksbanken bör ta ett finansiellt ansvar för att upprätthålla en tryggad tillgång till kontanter och inte bara överlämna hantering och kostnader till näringslivets parter.

Som en del av den digitala utvecklingen anser vi att staten har ett stort ansvar i att säkerställa att den digitala infrastrukturen finns på plats i hela Sverige. Med ett övergripande mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter finns fortfarande platser i Sverige där fasta och mobila uppkopplingar med tillräcklig kapacitet saknas.

Svenska Handel anser också att staten bör ta ett större ansvar för att få med alla grupper i samhället i den digitala transformeringen som nu sker. Genom ökade initiativ och anslag för utbildning och innovationer skulle fler kunna ta del av digitala tjänster som såväl näringslivet som den offentliga sektorn erbjuder.

SVENSK HANDEL

Mats Hedenström

Bengt Nilervall